

V Luxemburgu 24. júna 2024
(OR. en)

11343/24

DEVGEN 93
FIN 584
NDICI 16
BUDGET 43
ACP 74
RELEX 861

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	24. júna 2024
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	11106/24
Predmet:	Hodnotenie nástroja na financovanie vonkajšej činnosti NDICI – Globálna Európa v polovici obdobia – závery Rady (24. júna 2024)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o hodnotení nástroja na financovanie vonkajšej činnosti NDICI – Globálna Európa v polovici obdobia, ktoré Rada schválila na svojom 4038. zasadnutí 24. júna 2024.

Závery Rady

o hodnotení nástroja na financovanie vonkajšej činnosti NDICI – Globálna Európa v polovici obdobia

1. Rada víta hodnotiacu správu Komisie v polovici obdobia (ďalej len „správa“) o nástrojoch na financovanie vonkajšej činnosti v rámci viacročného finančného rámca (VFR) na roky 2021 – 2027, ktorá je okrem iného založená na externom hodnotení a je v súlade s článkom 42 nariadenia o NDICI – Globálna Európa (ďalej len „nariadenie“). Rada si uvedomuje, že po dvoch rokoch vykonávania je na dôkladné posúdenie vplyvu na rozvoj v partnerských krajinách príliš skoro, a preto zdôrazňuje, že v monitorovaní vykonávania nástroja NDICI – Globálna Európa je dôležité pokračovať. Rada berie na vedomie správu Európskeho parlamentu o vykonávaní Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa¹ a vyzýva Komisiu, aby zohľadnila odporúčania, ktoré sú v správe uvedené, najmä pokiaľ ide o koordinačný mandát delegácií EÚ a potrebu väčšej viditeľnosti.
2. Rada sa domnieva, že nástroj NDICI – Globálna Európa je celkovo vhodný na daný účel a plní svoje ciele. Rada opätovne potvrdzuje význam týchto cieľov uvedených v článku 3 nariadenia. Patrí medzi ne dodržiavanie a presadzovanie hodnôt, zásad a základných záujmov Únie na celom svete, čo prispieva k odstráneniu chudoby, podpore demokracie, právneho štátu, ľudských práv, udržateľného rozvoja, boja proti zmene klímy a riešenia neregulárnej migrácie a núteného vysídľovania vrátane ich základných príčin, podpore multilateralizmu a splneniu medzinárodných záväzkov, najmä Agendy 2030 a jej cieľov udržateľného rozvoja a Parížskej dohody, ako aj k podpore silnejších partnerstiev založených na spoločných záujmoch a zodpovednosti.

¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0374_SK.html

3. Rada konštatuje, že v súčasnom náročnom geopolitickom kontexte je potrebné, aby Európska únia plnila svoje rozvojové a geopolitické ciele, podporovala svoje základné hodnoty a záujmy na celom svete a reagovala na potreby partnerských krajín. V tejto súvislosti nástroj NDICI – Globálna Európa posilňuje geopolitickú úlohu Únie prostredníctvom svojej ambície zameriavať sa v prvom rade na politiku, ako aj prostredníctvom posilnených partnerstiev. Rada pripomína, že ľudské práva, rodová rovnosť spolu s demokratickými hodnotami a prísnymi normami, dobrá správa vecí verejných a transparentnosť a boj proti korupcii sú neoddeliteľnou súčasťou posilňovania efektívnosti, transparentnosti a konkrétnych výsledkov úsilia o rozvoj v partnerských krajinách. Nástroj NDICI – Globálna Európa a stratégia Global Gateway sú kľúčovými nástrojmi pri dosahovaní týchto cieľov prostredníctvom prístupu Tímu Európa.
4. Vonkajšie nástroje EÚ sú kľúčom k zvýšeniu súdržnosti medzi rozvojovými, zahraničnými, klimatickými a environmentálnymi, obchodnými, migračnými a bezpečnostnými politikami EÚ a k preukázaniu vedúceho postavenia EÚ vo svete a jej globálnej zodpovednosti a solidarity. Rada v tejto súvislosti potvrdzuje potrebu väčšej súdržnosti politík v záujme rozvoja spolu so zásadami účinnosti rozvoja s cieľom dosiahnuť účinnejšiu rozvojovú spoluprácu a splniť špecifické ciele nástroja NDICI – Globálna Európa aj Agendy 2030. Rada berie na vedomie uznesenie Európskeho parlamentu o súdržnosti politík v záujme rozvoja² a odporúčania na vypracovanie akčného plánu súdržnosti politík s cieľom formulovať jasné ciele súdržnosti politík v záujme rozvoja.
5. Rada ďalej víta užšiu spoluprácu medzi útvarmi Komisie, Európskou službou pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) a členskými štátmi EÚ, ktorú podporuje nástroj NDICI – Globálna Európa, a pripomína svoje vyhlásenie o riadení v súvislosti s nástrojom NDICI – Globálna Európa. Opätovne potvrdzuje svoju kľúčovú úlohu pri poskytovaní strategických usmernení týkajúcich sa politických cieľov a priorít počas vykonávania nástroja a je naďalej odhodlaná zachovať si túto úlohu a neustále pokračovať v zlepšovaní svojich usmernení. Na tento účel vyzýva Komisiu, aby pravidelne a včas poskytovala podrobné informácie. Tieto strategické usmernenia zahŕňajú všeobecné strategické rozhodnutia týkajúce sa programovania, využívania piliera rýchlej reakcie a mobilizácie rezervy na vznikajúce výzvy a priority, ako aj monitorovania optimálneho využívania zdrojov vo vzťahu ku všetkým cieľom a spôsobu, akým sa finančné prostriedky Únie využívajú na plnenie cieľov stanovených v nástroji.

² [2021/2164\(INI\) – 14/03/2023 – Policy Coherence for Development \(Súdržnosť politík v záujme rozvoja\) \(europa.eu\)](#).

6. Rada opätovne potvrdzuje, že celkový rámec pre vykonávanie nástroja NDICI – Globálna Európa tvoria Nový Európsky konsenzus o rozvoji a podpora Agendy 2030, Parížskej dohody a akčného programu z Addis Abeby. Rada naliehavo vyzýva, aby sa naďalej kládol dôraz na ciele udržateľného rozvoja vrátane vzájomných prepojení medzi nimi, a najmä na tie ciele udržateľného rozvoja, pri ktorých pokrok zaostáva, a je teda potrebné u nich dohnat' zameškané, a aby sa osobitná pozornosť venovala najzraniteľnejším skupinám, najmenej rozvinutým krajinám a malým ostrovným rozvojovým štátom, v ktorých sú potreby najväčšie. Pripomína, že nástrojom by sa malo prispieť ku kolektívnemu cieľu Únie poskytnúť v časovom rámci Agendy 2030 0,7 % hrubého národného dôchodku (HND) na oficiálnu rozvojovú pomoc.
7. Rada uznáva, že hoci má nástroj NDICI – Globálna Európa oveľa väčší tematický aj regionálny rozsah pôsobnosti, významne prispieva k vykonávaniu stratégie Global Gateway, ktorá musí takisto zohrávať dôležitú úlohu pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja a Parížskej dohody, a to predovšetkým aj podporou sociálneho začlenenia a udržateľného ľudského rozvoja. Podporuje ďalšie úvahy o tom, ako lepšie využiť vplyv nástroja NDICI – Globálna Európa na rozvoj pri vykonávaní stratégie Global Gateway. Rada konštatuje, že zabezpečenie účasti súkromného sektora, najmä malých a stredných podnikov, zostáva výzvou, a vyzýva Komisiu, aby vyvinula ďalšie úsilie na riešenie tohto zásadného prvku pri vykonávaní tejto stratégie.
8. Pokiaľ ide o výzvy, ktoré pretrvávajú v súvislosti s účinným vykonávaním nástroja NDICI – Globálna Európa a ktoré sa uvádzajú v správe a externom hodnotení, Rada zdôrazňuje tieto aspekty:
- a. Rada súhlasí s posúdením Komisie, že nástrojom NDICI – Globálna Európa sa vďaka **zlúčeniu viacerých nástrojov na financovanie vonkajšej činnosti** v rámci VFR na roky 2014 – 2020 rieši problém rozdrobenej štruktúry predchádzajúcej finančnej architektúry. Rada víta pridanú hodnotu, ktorú tento nástroj so sebou prináša tým, že poskytuje súdržnejší a integrovanejší rámec s programovateľnými a neprogramovateľnými piliermi a jednotný právny základ pre veľkú časť vonkajších intervencií EÚ. Rada vyzýva Komisiu, aby ďalej posilňovala súdržnosť medzi vnútornými a vonkajšími politikami a prioritami a zohľadňovala vplyv politik EÚ na partnerské krajiny.

- b. Rada konštatuje, že efektívne zlúčenie viacerých nástrojov na financovanie vonkajšej činnosti do nástroja NDICI – Globálna Európa je krokom vpred, pokiaľ ide o **prehľadnosť, účinnosť a transparentnosť podpory EÚ poskytovanej partnerským krajinám a spolupráce s nimi**. Napriek týmto zlepšeniam Rada vyzýva Komisiu, aby riešila pretrvávajúce výzvy. Rada vyzýva Komisiu, aby sa zaoberala skutočnosťou, že pre miestnych aktérov a občiansku spoločnosť je výrazne zložitejšie zúčastňovať sa na programoch NDICI – Globálna Európa a získať prístup k finančným prostriedkom z týchto programov.
- c. Rada konštatuje, že hoci sa **riadenie vonkajšej činnosti EÚ** za pomoci nástroja NDICI – Globálna Európa zlepšilo, mali by sa v súlade so získanými poznatkami zvážiť ďalšie úpravy. Rada je naďalej odhodlaná pokračovať v poskytovaní strategických usmernení a na tento účel zdôrazňuje význam včasného poskytovania zjednodušených informácií zo strany Komisie a ESVČ, ako aj dostupnosť údajov podľa jednotlivých krajín, regiónov a tematických oblastí, aby sa zabezpečili lepšie podklady pre politické rozhodovanie. Vyzýva tiež Komisiu, aby na diskusiu s členskými štátmi lepšie využívala výbor pre nástroj NDICI – Globálna Európa a radu EFSD+. Rada vyzýva Komisiu a ESVČ, aby posilnili a prispôsobili kapacity a odborné znalosti v delegáciách EÚ aj ústrediach, aby lepšie zosúlادili pracovné metódy medzi rôznymi generálnymi riaditeľstvami a aby predložili návrhy na zlepšenie a zefektívnenie procesu programovania, čím by sa zvýšila účinnosť nástroja NDICI – Globálna Európa. Rada víta zámer Komisie začať od roku 2024 podávať správy o operačných výsledkoch nástroja NDICI – Globálna Európa. Konštatuje tiež, že na zlepšenie monitorovania a hodnotenia je potrebné viac sa zamerať na kvalitatívnu analýzu výsledkov.

- d. Rada víta skutočnosť, že nástroj NDICI – Globálna Európa prispieva k tomu, že EÚ môže **spolupracovať s partnerskými krajinami** prostredníctvom strategického, inkluzívneho, efektívneho a individualizovaného prístupu na základe rešpektu, rovnocenného partnerstva, spoločných záujmov a vzájomnej zodpovednosti. Rada oceňuje zvýšenú podporu spoločných priorít EÚ a partnerských krajín, ako aj prístup k vonkajšej spolupráci EÚ, ktorý sa v prvom rade zameriava na politiku. Víta najmä pokrok pri podpore silnejších a vzájomne prospešných partnerstiev s tretími krajinami vrátane krajín európskej susedskej politiky na základe zodpovednosti s cieľom podporiť stabilizáciu, dobrú správu vecí verejných a budovanie odolnosti. Rada na základe týchto zásad zdôrazňuje význam politického dialógu s partnerskými krajinami v súlade s príslušnými vnútroštátnymi stratégiami rozvoja a so zapojením miestnej občianskej spoločnosti a miestnych a regionálnych orgánov, pričom uznáva potrebu posilnenia zodpovednosti a zosúladenia na základe spoločných záujmov a hodnôt. Pokiaľ ide o prístup založený na stimuloch, Rada vyzýva Komisiu, aby predložila návrhy na riešenie nedostatkov uvedených v správe.
- e. V tejto súvislosti by sa mali ďalej preskúmať možnosti **strategickejších kontaktov** vrátane komunikácie, dialógu a prostredníctvom organizovania politických návštev na vysokej úrovni a misií Tímu Európa, pričom by sa malo vychádzať zo získaných poznatkov uvedených v správe. Partnerom by to tiež malo pomôcť pochopiť príležitosti, ktoré nástroj poskytuje. Rada vyzýva členov Tímu Európa, aby zvýšili úsilie o posilnenie miestnej zodpovednosti, najmä zo strany komunit, miestnych a regionálnych orgánov a organizácií občianskej spoločnosti.
- f. Pokiaľ ide o **prístup Tímu Európa**, Rada víta zvýšenú kolektívnu angažovanosť európskych aktérov v oblasti vonkajšej spolupráce EÚ, zdieľanie poznatkov a odborných znalostí členov Tímu Európa a stavanie na nich na základe inkluzívnosti a pripomína závery Rady z 21. novembra 2023 o prístupe Tímu Európa. Rada vyzýva členov Tímu Európa, aby ďalej posilnili spoluprácu a synergie medzi spoluprácou na úrovni EÚ a dvojstrannou spoluprácou, pričom zdôrazňuje potrebu posilnených, pravidelných, inkluzívnych a vecných konzultácií, najmä na úrovni jednotlivých krajín, a zároveň potrebu zabezpečiť účasť tých členských štátov, ktoré nie sú prítomné na mieste. Rada oceňuje, že iniciatívy Tímu Európa sa stávajú kľúčovými zložkami prístupu Tímu Európa a vykonávania nástroja NDICI – Globálna Európa.

- g. Rada sa domnieva, že **zásada geografizácie**, teda posilňovanie pozície geografického piliera ako hlavného prístupu vykonávania nástroja, prispela k lepšiemu zameraniu angažovanosti EÚ na priority partnerských krajín prostredníctvom intenzívnejšieho dialógu a konzultácií a lepšieho využívania doplnkových prostriedkov, ako je tematický pilier, ktorý je nevyhnutný na riešenie konkrétnych horizontálnych výziev. Rada v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu zachovať regionálne a tematicky vyvážený prístup a naliehavo vyzýva Komisiu, aby ďalej zlepšovala synergiu medzi jednotlivými krajinami, regionálnymi a tematickými programami, ako aj podporu celosvetových verejných statkov, a to v úzkej konzultácii s aktérmi Tímu Európa a partnerskými krajinami a v prípade potreby s regionálnymi organizáciami. Rada uznáva, že tematické programy poskytujú nevyhnutné doplnkové financovanie ku geografickým programom na účely riešenia globálnych výziev.
- h. Rada zdôrazňuje význam silnej a koordinovanej angažovanosti Tímu Európa v **nestabilných situáciách** a víta rozmanitosť prostriedkov, ktoré na tento účel ponúka nástroj NDICI – Globálna Európa, a to okrem iného pilier rýchlej reakcie. V tejto súvislosti pripomína, že podpora „mieru, stability a predchádzania konfliktom“ a bezpečnosti je prierezovou prioritou nástroja NDICI – Globálna Európa, a to aj v geografických pilieroch. Nabáda preto Komisiu, aby zlepšila prepojenia medzi flexibilnejšou reakciou na krízu a dlhodobším rozvojom, ako aj väčšiu súdržnosť s nástrojmi SBOP v súlade s integrovaným prístupom EÚ k vonkajším konfliktom a krízam. V tejto súvislosti má podpora rámcov bezpečnosti a právneho štátu zásadný význam pre dosiahnutie udržateľného mieru a rozvoja. To zahŕňa podporu právnych a justičných reforiem, posilnenie bezpečnosti ľudí a presadzovanie inkluzívnych mierových procesov a inkluzívnych inštitúcií. Rada opätovne zdôrazňuje potrebu úzkeho zapojenia členských štátov a vyzýva Komisiu a ESVČ, aby naďalej podporovali zraniteľné skupiny obyvateľstva v nestabilných situáciách s cieľom budovať odolnosť prostredníctvom účinnejšieho, pružnejšieho, inkluzívnejšieho, partnerského, komplexnejšieho a udržateľnejšieho prístupu vnímateľného voči konfliktom. To by malo zahŕňať zvýšenie súdržnosti a flexibility príslušných nástrojov tým, že sa ako základ pre spoločnú analýzu čo najlepšie využijú posúdenia konfliktov založené na miestnych informáciách a posilní sa prepojenie medzi humanitárnou oblasťou, rozvojom a mierom, podporí sa rozvoj pod vedením miestnych aktérov a preskúmajú sa regionálne prístupy. S cieľom dosiahnuť súdržnejšiu angažovanosť Rada zdôrazňuje potrebu systematickejšej koordinácie medzi inštitúciami EÚ a členskými štátmi. Rada je naďalej odhodlaná k tomu, aby sa v nestabilných situáciách vo väčšej miere reagovalo spoločne.

- i. Rada zdôrazňuje, že je dôležité zachovať **zvýšenú flexibilitu**, ktorá sa zaviedla prostredníctvom nástroja NDICI – Globálna Európa a preukázala svoj význam, najmä v reakcii na sériu bezprecedentných a prebiehajúcich kríz. Rada však s veľkým znepokojením konštatuje doposiaľ vysokú úroveň mobilizácie rezervy na vznikajúce výzvy a priority. Rada si uvedomuje potrebu zlepšenia spôsobov a kritérií využívania tejto flexibility a usmernení preň, ako aj potrebu včasného a jednoznačnejšieho riadenia zo strany Rady. Vyzýva preto Komisiu, aby spoločne zvážili, ako by bolo možné rezervu a iné flexibilné prvky nástroja využívať lepšie. Zdôrazňuje, že vždy, keď je to možné, by sa mali využívať programovateľné možnosti financovania.
- j. Rada pripomína relevantnosť všetkých **cieľov a finančného krytia** a zdôrazňuje ich význam pri zabezpečovaní toho, aby vykonávanie nástroja NDICI – Globálna Európa prispievalo k cieľom politiky EÚ, a je naďalej odhodlaná zabezpečiť stanovenie cieľov v budúcom nástroji na financovanie vonkajšej činnosti. Rada v tejto súvislosti osobitne potvrdzuje, že je dôležité, aby aspoň 93 % finančných prostriedkov z nástroja NDICI – Globálna Európa bolo možné vykázať ako oficiálnu rozvojovú pomoc, z čoho aspoň 20 % by sa malo použiť na sociálne začlenenie a ľudský rozvoj. Berie na vedomie posúdenie Komisie, podľa ktorého je nástroj NDICI – Globálna Európa vo všeobecnosti na dobrej ceste k splneniu cieľových hodnôt výdavkov, vyzýva však na zvýšené úsilie o dosiahnutie všetkých cieľov do roku 2027 a vyzýva Komisiu, aby predložila konkrétne kroky. Rada zdôrazňuje najmä význam dosiahnutia cieľov v oblasti klímy a rodovej rovnosti, keďže splnenie týchto cieľov v súčasnosti nie je na dobrej ceste. Rada nabáda na ďalšie investície do odborných znalostí a budovania kapacít v delegáciách a ústrediach EÚ s cieľom prísnejšie uplatňovať ukazovatele a monitorovať ciele a strategickjšie využívať údaje.

k. Rada víta potenciál **Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj plus (EFSD+)**, najmä pokiaľ ide o pákový efekt z hľadiska verejných a súkromných investícií a zlepšenie prístupu k financovaniu v partnerských krajinách. Nástroj NDICI – Globálna Európa ďalej posilnil príspevok finančných inštitúcií k vonkajšej činnosti EÚ. Rada zdôrazňuje potrebu súladu s cieľmi udržateľného rozvoja a víta skutočnosť, že EFSD+ prispieva k dosahovaniu Agendy 2030 tým, že podporuje udržateľný a inkluzívny hospodársky a sociálny rozvoj v partnerských krajinách. Zdôrazňuje dôležitú úlohu kombinovaného financovania EÚ pri maximalizácii výsledkov v oblasti rozvoja. Pokiaľ ide o osobitnú pozornosť venovanú v rámci EFSD+ najmenej rozvinutým krajinám a nestabilným prostrediam, Rada konštatuje, že výzvy pretrvávajú a v tejto súvislosti sú potrebné ďalšie úvahy. V tejto súvislosti je dôležitá správa expertnej skupiny na vysokej úrovni pre zvýšenie udržateľného financovania v krajinách s nízkymi a strednými príjmami. Rada zdôrazňuje úlohu strategickedy rady EFSD+ pri poskytovaní strategických usmernení. Vyzýva Komisiu, aby zvážila ďalšie zvyšovanie vplyvu EFSD+ a urýchlila uzatváranie zmlúv, uľahčila vykonávanie a monitorovanie rozpočtových záruk a posilnila zapojenie miestnych zainteresovaných strán. Rada víta užšie väzby s finančnými inštitúciami a zdôrazňuje, že rozmanitosť, skúsenosti a mandáty finančných inštitúcií v rámci európskej finančnej štruktúry pre rozvoj (EFAD) by mohli európskej politike rozvojovej spolupráce pridať na hodnotu, a nabáda na zintenzívnenie spolupráce medzi európskymi rozvojovými bankami a finančnými inštitúciami. Rada so záujmom očakáva diskusiu o stanovisku Dvora audítorov k záruke pre vonkajšiu činnosť v súlade s článkom 42 ods. 5 nariadenia o nástroji NDICI – Globálna Európa.

9. Rada zdôrazňuje, že je potrebné urýchlene vykonať odporúčania uvedené v osobitnej správe Európskeho dvora audítorov č. 14/2023 o programovaní nástroja NDICI – Globálna Európa a pripomína svoje závery o tejto správe z 21. novembra 2023.

10. V súvislosti s preskúmaním nástroja NDICI – Globálna Európa v polovici obdobia Rada so záujmom očakáva dialóg s Komisiou a vyzýva na transparentný proces, pričom sa zohľadnia závery hodnotenia v polovici obdobia v súlade s článkom 16 nariadenia. Pripomína závery Európskej rady z 1. februára 2024 o revízii VFR v polovici trvania.

- 11.Rada zdôrazňuje, že je dôležité poučiť sa zo správy Komisie a z nezávislej správy o hodnotení v polovici obdobia, ako aj zo skúseností členských štátov s cieľom poskytnúť podklady pre diskusie o nástroji, ktorý nadviaže na tento nástroj v rámci budúceho VFR.
- 12.Rada so záujmom očakáva vykonávanie svojich strategických usmernení a nabáda na využívanie nástroja NDICI – Globálna Európa, aby sa ďalej maximalizoval vplyv Tímu Európa na rozvoj a mier, čo by zároveň prispelo ku geopolitickej úlohe EÚ.
-